

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	ST-Travmalar, zəhərlənmələr və xarici səbəblərin təsirinin digər nəticələri
-------------------------------------	--

İlkin versiyanın tərtibatçı (İSİM)	Quliyeva P.
---	--------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
S50	Saidin səthi travmaları
S51	Saidin açıq yarası
S52	Said sümüklərinin sınığı
S53	Dirsek oynaqının kapsul-bağ aparatının çıxığı, gərilməsi və artıq dərəcədə gərginləşməsi
S54	Said səviyyəsində sinirlərin travması
S55	Said səviyyəsində qan damarlarının travması
S56	Said səviyyəsində əzələ və vətərlərin travması
S57	Saidin əzilməsi
S58	Saidin travmatik amputasiyası
S59	Saidin digər və dəqiqləşdirilməmiş travmaları

Müalicə

Dərman müalicəsi ambulator şəraitdə aparılırsa:

Əsas dərmanların siyahısı:

Yerli anestetiklər:

Prokain (Procaine)

Antibiotiklər:

Sefazolin (Cefazolin)

Gentamisin (Gentamicin)

Vankomisin (Vancomycin)

Qeyri-steroid iltihab əleyhinə dərmanlar:

Ketoprofen (Ketoprofen)

Parasetamol (Paracetamol)

Ketorolak (Ketorolac)

Opioid analgetik

Tramadol (Tramadol)

Trimeperidin (Trimeperidine)

Anestetiklər:

Prokain (Procaine) 0,25%, 0,5%, 1%, 2%. 1 qramdan çox olmasın.

Bir xəstə xəstəxanaya daxil olduqda və ya ambulatoriya ilə əlaqə saxladıqda ,1 dəfə

Antibiotiklər:

Sefazolin (Cefazolin) 1g venadaxili, dərinin kəsilməsindən 30-60 dəqiqə əvvəl 1 dəfə; 2 saat və ya daha çox davam edən cərrahi əməliyyatlar üçün - əməliyyat zamanı əlavə 0,5-1 g və əməliyyatdan sonra gün ərzində hər 6-8 saatda 0,5-1 g.

Gentamisin (Gentamicin) 3 mq/kg venadaxili, dərinin kəsilməsindən 30-60 dəqiqə əvvəl 1 dəfə. 3-5 dəqiqə ərzində 300 mq-dan az venadaxili (bolus),və

300 mq-dan çox - 100 ml venadaxili infuziya natrium xlorid məhlulu 20-30 dəqiqə.

Vankomisin (Vancomycin) 1g venadaxili , dərinin kəsilməsindən 1 dəfə 2 saat əvvəl. 10 mq/dəqiqədə, çox qəbul edilmir; infuziya müddəti ən azı 60 dəqiqə olmalıdır.

Opioid analgetiklər:

Tramadol (Tramadol) inyeksiya məhlulu 100mq/2ml, 2 ml ampulalarda.

50 mq kapsullarda, tabletlərdə.

Venadaxili birdəfəlik doza 50-100 mq təşkil edir. Lazım gələrsə, maksimum mümkün gündəlik dozaya (400 mq) qədər, 30-60 dəqiqədən sonra əlavə inyeksiya mümkündür.Dahilə doza venadaxili doza ilə eynidir.1-3 gün.**cyтka**

Trimeperidin ((Trimeperidine) məhlulu, 1 ml ampulalarda 1% inyeksiya üçün.

1 ml 1% məhlul venadaxili, əzələdaxili, dərialtı yeridilir, lazım gələrsə, 12-24 saatdan sonra təkrarlana bilər. **Uşaqlar üçün doza:** 0,1 - 0,5 mq/kg bədən çəkisi.

Qeyri-steroid iltihab əleyhinə preparatlar:

Ketoprofen (Ketoprofen) inyeksiya məhlulu 100 mq/2 ml, 2 ml ampulalarda. *Kapsullarda* 150 mq ,100 mq. *həblər və kapsul* formasında.

Venadaxili gündəlik doza 200-300 mq (300 mq-dan çox olmamalıdır), ardınca **dahilə qəbulu:** gündə *1 dəfə 150 mq kapsulların qəbulu ; gündə iki dəfə 100 mq kapsulların və həblərin qəbulu.*

Venadaxili müalicə müddəti 48 saatdan çox olmamalıdır.

Ümumi istifadə müddəti 5-7 gündən çox olmamalıdır.

Ketorolak (Ketorolac) Əzələ daxili və venadaxili tətbiq üçün inyeksiya məhlulu, 30 mq/ml; Həblər formasında, 10 mq.

Əzələ daxili yetkinlər üçün tövsiyə olunan ilkin doza 10 mq, ardınca isə, gündə 90 mq *maksimum dozaya* qədər; hər 6 saatdan bir 30 mq-a qədər *təkrar dozalar.*

Əzələ daxili və vena daxili istifadə 2 gündən çox olmamalıdır. Dahilə qəbul tətbiq edildikdə, 5 gündən çox olmamalıdır.

Parasetamol (Paracetamol) 500 mq, həb (tabletkə) formasında.

3-5 gün ərzində, gündə, 3-4 dəfə, 500-1000 mq.

Ambulator şəraitdə həyata keçirilən digər müalicə növləri:

Novokain blokadası

İmmobilizasiya vasitələrinin tətbiqi:

Şinlər, yumşaq sarğılar, gips, dairəvi gips, brace, ortez erkən mərhələdə, immobilizasiya müddəti 4-8 həftə.

Distal ətrafın işemiyasının və yaralarının qarşısını almaq üçün şin və ya sarğının daimi monitorinqi lazımdır.

Ədəbiyyat

Перелом костей предплечья

Клинические протоколы МЗ РК - 2014 (Казахстан)

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%BC-%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D1%87%D1%8C%D1%8F/14003>

Вывихи предплечья

Клинические протоколы МЗ РК - 2016 (Казахстан)

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%B2%D1%8B%D0%B2%D0%B8%D1%85%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D1%87%D1%8C%D1%8F/14993>